



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Bonaldi Societatis Iesv Theologi, Divina  
Ecclesiae Oeconomia**

**Bonald, François**

**Coloniae, 1611**

XXV. De doctrina, & antiquis Ecclesiae traditionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48916)

CAPVT VIGESIMVM  
QVINTVM.*De Doctrina, & antiquis Ecclesie  
Traditionibus.*

**D**iximus superius Ecclesie triumphantis statum permanentem ac perpetuum esse, Militantis verò successuum, id est, mutationibus obnoxium, eo quod non semper eadem membra habeat, sed succedente tempore, alia alijs succedant: Sicuti autem expedit Rebusp. & familijs, simili alterationi subiectis, memorialia aliqua habere, & quasi directoria, iuxta quæ ipsa Resp. stabilietur ac reguletur, ita similiter Ecclesie necessarium est, in ea aliquas scripturas esse, quæ posteros statum suum, & familie conditiones edoceant, vtriusque leges, & statuta à suis membris obseruanda præscribant. Hoc itaque loco inquirendum venit, num Christ<sup>us</sup> Dominus noster Ecclesie nostræ bonum caput, sapiensque architectus, de his nobis prouiderit? & si ita, quanta eorum dignitas sit, & quis fructus ex ijs percipiendus? Nō puto autem quempiam esse

*Cur Ecclesia Doctrinis ac legibus indigeat.*

*De Scriptura.*

qui nobis scripturā sacrā ob hūc finē datā pei negabit; licet enim nihil aut perparum ab ipso scriptū sit, certū tamen est Christū vetus testamentū suā autoritate confirmasse, ac Apostoly & Evangelistis, vt nobis ad salutē necessaria, tā scripto, quā tradito relinquerēt iussisse. Restat itaq; vt vtilitatē ac dignitatē scripturarū, ac Traditionū demōstremus, simulq; modū ex his proficiēdi insinuemus. Nomine autē Scripturæ intelligimus doctrinā sacram, nouo & veteri testamento contentā: Non eo modo quo Iudæi, & heretici ea recipiunt; sed iuxta Ecclesiæ vnanimē interpretationē & sensum. Recipimus inquit Hieron. & August. vetus & nouū testamētū in eolibrorū numero, quem nobis sancta Ecclesia catholica tradidit; Et Aug. alibi, *Euangelio non crederem, nisi me Ecclesia Catholica authoritas commoueret*, quasi dicat, hæc est Ecclesia, cui soli spiritus Sancti gratia promissa est, qua infallibiliter quinam libri sacri, qui non sint, iudicet. Hinc est quod S. Hieron. de hac materia agens, concludat Basilidem, Marcionem, aliosque etiam sui

tempo-

*Cōc. Trid.  
Sess. 4.  
Hier. in  
Symb. ad  
Damas.  
Aug. Ser.  
191. de  
Temp.  
August.  
contr. Ma  
sic. 1.*

*Hieron. in  
6. ad Ga  
148.*

temporis hæreticos, non habere Euā-  
 geliū, eo quod spiritum Sanctum non  
 habeant. His itaque duobus testamen-  
 tis, veteri & nouo doctrina fidei con-  
 tinetur, non tota, sed pro maxima par-  
 te, reliquū traditione accepimus, vnde  
 Apostolus, *Tenete Traditiones quas di-* 2. Thes. 2.  
*dicistis siue per sermonē, siue per epistolā*  
*nostram;* & ex hoc loco expressè dedu-  
 cit Epiphanius, Apostolos multa no- *Hæres. 61.*  
 bis tradidisse, quæ scripta nō sunt: Ne-  
 que. n. expediebat omnia Fidei nostræ  
 mysteria scripta esse, ac gentilium o-  
 culis exposita, ne fidei lumine destitu-  
 ti, statim potius ea reijcerent, quā ap-  
 probarēt, eaq; de causa monet Christi  
 discipulos suos dicens. *Nolite dare san-* *Matt. 7.*  
*ctum canibus, neque mittatis margaritas*  
*vestras ante porcos, ne fortè cōculcēt eas*  
*pedibus suis, & conuersi distrumpāt vos.*  
 Noluit inquit Basilius Moyses sanctu-  
 ariū omnium oculis exponere, vt sig-  
 nificaret non oportere scribere, aut  
 infidelibus & non credentibus myste-  
 ria fidei nostræ & sanctæ Religionis  
 legenda proponere.

Doctrina, itaq; Ecclesiæ catholicæ  
 partim in scripturis sacris, partim in

*In quibus  
 consistat  
 doctrina  
 Ecclesiæ.*

In quibus Traditionibus Apostolicis & Ecclesiasticis consistit.

consistat  
doctrina

Ecclesie.

Cōc. Trid.

Sess. 4.

Hier. cōtr.

Lucif. c. 9.

in c. 1.

ad Galat.

Sacra scriptura in Biblijs antiquæ & vulgatæ editionis latinæ per Conc.

Trident. approbatæ continetur, idque iuxta verum ac legitimum earum sensum, nam vt inquit Hieron. *non in literis, sed sensu scriptura est.* Diabolus etiam aliquando Scripturas allegauit, sed peruerse contra sensum à Spiritu sancto intentum; Ideoque neque illi, neque Iudæis, aut hæreticis, qui eius satellites sunt, quantumuis scripturas allegent, credendum est; scripturas enim à vero sensu ad errores, & somnia sua stabilienda detorquent. Sola autem Ecclesia Catholica verum scripturarum intellectum, per specialem Spiritus S. assistentiam habet.

Scripturarum dignitas.

Effectus doctrine Christiane.

His autem suppositis, scripturarum excellentiam, & Ecclesiasticæ doctrinæ virtutem videamus. Earum excellentiam author & Dictator Spiritus sanctus satis commonstrat: hinc enim patet eas non humanas, aut terrenas, sed diuinas ac cœlestes esse. Effectuum autem intuitu magnæ sunt & admirabiles; nam vt excellens quidam

dam Doctor ait, articulos fidei <sup>D.Th.1.2.</sup>  
 docent, affectus dirigunt, & mo- <sup>q.106.a.1.</sup>  
 resformant: ad quæ tria capita om-  
 nis vitæ Christianæ institutio com-  
 modè reuocari potest: Vnde Apосто-  
 lus ait, *Omnia scriptura diuinitus inspi-* <sup>2.ad Tim.</sup>  
*rata utilis est ad docendum, ad arguen-* <sup>c.3.</sup>  
*dum, ad corripiendum ad erudiendum, in*  
*iustitia, ut perfectus sit homo Dei ad omne*  
*opus bonum instructus.* Ideoq; doctrina  
 hæc, ut benè ratiocinatur <sup>Diuus Hier.</sup>  
 Hieronym. est instar grani Sinapis, quod  
 mole paruum, virtute magnū est; vn-  
 de ait, *cōfer eiusmodi doctrinam dogma-* <sup>Hier. in c.</sup>  
*tibus philosophorum & libris eorum, &* <sup>13. Matth.</sup>  
*splendori eloquentiæ & compositioni ser-*  
*monum, & videbis quantò minor sit cæ-*  
*teris seminibus semen euangelij: Sed*  
*illa cum creuerit nihil mordax, ni-*  
*hil viuudum, nihil vitale demon-*  
*strat; sed totum flaccidum mar-*  
*cidumque, & mollium ebullit in her-*  
*bas & olera quæ citò arescunt & corru-*  
*unt* Hæc autem prædicatio, quæ parua  
 videbatur in principio cum vel in anima  
 credentis vel toto mundo facta fuit, non  
 exurgit in olera sed crescit in arborem:  
 Atque hæc tenus eius verba: Quibus

addere licebit doctrinam Philosophorum erroribus scatere, & subinde ad ipsum morum destructionem tendere, quod in scriptura sacra non reperitur; ex toto enim verissima est, & ad vitia corrigenda ac virtutes stabilendas est instituta: Possemus id per singulas virtutes discurrendo de singulis ostendere; sed brevitati nostrae praecipuas attigisse sufficiet: Dicimus itaque Verbum Dei plurimum prodesse, ut fides suscipiatur; quid enim aliud vult sibi Psalmista cum ait, *Præceptum Domini lucidum, illuminans oculos, quam doctrinam Christi, vim illuminandi intellectum habere, & ad concipiendum res fidei disponere.* Atque ita se hunc locum intellexisse Apostolus satis demonstrat, cum ait,

*Romã. 10. Ergo fides ex auditu: Auditus autem per verbum Christi. Quod autem ad Spem pertinet, satis manifestè scriptura indicat, eam verbo Dei generari, & augeri; nam Paulus quendam suum discursum concludens ait: Quaecunque enim scripta sunt, ad nostram utilitatem scripta sunt; ut per patientiam, & consolationem Scripturarum spem habeamus. Scriptura enim*

*Psl. 118.*

*Romã. 10.*

*Romã. 15*

nim passim amplissima Dei promissa  
 cōplectitur, eorūq; effectus exponit,  
 quæ omnia legentes, aut audientes in-  
 certissimā, optimāq; spē erigūt. Patet  
 itaq; quomodo Scriptura fidē generet,  
 spē foueat, videamus quomodo chari-  
 tatē accēdat: Dicit Psalmista, *Ignitū elo* Psal. 118.  
*quū tuū vehemēter & seruus tuus dile-*  
*xit illud*, quasi dicat, Scriptura plena  
 est igne, q̄ ardētissimo amore corda in-  
 flāmat & accēdit; ideoq; & ego hoc ig-  
 ne accēsus eū diligo. Quis.n. igne cha-  
 ritatis non ardeat, si ex scripturis Dei  
 erga nos amorē didicerit? si beneficia  
 à Deo sibi collata, & adhuc cōferenda  
 inspexerit? certē q̄ his nō mouetur la-  
 pide durior arbitrādus est. Si autē Scri-  
 ptura ad charitatē nos ducat, dubiū nō  
 est, quin à suo contratio, q̄ est peccatū  
 nos retrahat: docet id Propheta cū di-  
 cit, *Lex Domini immaculata, cōuertēs a-*  
*nimas*: à qua autē cōuertit, nisi à peccato  
 ad gratiā, à via inferni ad paradisi se-  
 mitā. S. Anton. cū quendā ex Euāgelio  
 locū legi audiisset, statim mūdo nun-  
 tiū remisit; idem de S. Francisco alijsq;  
 legimus: Et de seipso refert Augustin.  
 Quod cum ipso articulo suæ conuer-  
 sionis.

Psalm. 118.

In vitis  
 eorum.

Aug. l. 8.  
 confess. 6.  
 12.

fionis.

sionis perplexus totus ac dubius hæretaret, vocē audierit è proxima domo canentem, *Tolle lege, tolle lege*, se autem arrepto Apostoli codice, in eum locum oculos coniecisse, ubi dicitur, *Non in commessationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudicijs, &c.* statimque firmiter virtutis studium, ac vitæ suæ in melius cōmutationem se statuisse scribit.

Rom. 13.

Scripturis  
Diabolus  
superatur.

Orationem nimium protraherem, si cæteros scripturæ effectus particulatim prosequerer, illud tamen omittere nequeo, hanc esse qua demonem debellamus & vincim⁹, modo ea strenue utamur, uti nos suo exemplo Salvator in deserto docuit, & Paulus monendo dicit, *Arripite gladium spiritus, quod est verbum Dei.*

Matt. 4.

Ephes. 6.

Compara-  
tio Script.  
sacræ &  
profanæ.

Hæc ergo excellentia doctrinæ Christianæ est, hi eius effectus admirabiles sunt: Fidem inducit, spem confirmat, charitatem inflammat, peccatum fugat, diabolum debellat. Humanæ quidem scripturæ, quæ nihil bonis moribus contrarium habent, suâ quoque dignitatem obtinent & laudem merentur, cum plurimum honestæ vi-

te deseruiant, & magnum ostium co-  
 gnitioni Dei aperiant: Scriptura tamē  
 sacra his omnibus anteferri debet,  
 maximē autem libris hereticorum, &  
 aduersariorum fidei; nam venenata  
 sunt talium eloquia; & vt inquit Apo-  
 stolus, *Sermo eorum, vt cancer serpit.* I 2. Tim. 2.  
 deoq; diligentissime cauendum est, ne  
 eiusmodi libros legamus, aut penes  
 nos habeamus. Sed scriptura sacra sola  
 pene legi meretur, & audiri; modo  
 Prudentia adsit, & discretio. Dico mo-  
 do adsit discretio; non enim quiuis in-  
 differenter idoneus est, vt eam legat,  
 nec expedit, vt quauis lingua indiffe-  
 renter legatur. Vnusquisque hac in re  
 consilium Prudentum sequatur, & ex  
 eorum iudicio eas Scripturæ sacræ  
 partes legat, quas suo commodo &  
 profectui spirituali magis expedire  
 decreuerint. Quascunq; aut scripturas  
 legamus, legi aut prædicari audiamus,  
 maxima cum attentione & reuerentia  
 eas & legere & audire tenemur; & ca-  
 uendum est ne ijs abutamur, & profa-  
 nis, aut turpibus rebus eas applice-  
 mus; nam frequenter in hoc cum gra-  
 uissimo proximorū scādalo à quibus-  
 dam

*Scriptura  
 cautè le-  
 genda.*

*Non est  
 Scripturis  
 abutendū.*

*Eccl. Trid.  
Sess. 4.*

*2. Reg. 6.  
8. Reg. 6.*

*Conclusio  
enurans  
effectus  
Scripturae.*

dā peccatur, ideoq; serio episcopis per  
cōciliū Trid. iniūctū est eiusmodi im-  
piē nugaces, & iocosos cēsuris Eccle-  
siasticis debitē castigari. Arca veteris  
testamenti in qua tabulæ legis, & alia  
quēdā mystica cōseruabātur, sacratū  
Scripturarū figura fuit: Si autē Deus ar-  
cā fēderis irreuerēter tāgētes, aut cu-  
riosē aspiciētes morte multauit, qua  
pœna afficiēdos censebitis, qui scri-  
pturas indignē tractant, ijsq; in ludum  
& fabulas abutuntur, imō quod maxi-  
mē sacrilegū est, suis veneficis incāra-  
tionibus, & diabolicis coniurationi-  
bus intermiscēt? Iudiciū istud alteri  
cui competit remitto: Ego autē cōclu-  
do Scripturam sacrā esse donū Dei ce-  
leste, lumen spirituale, & doctrinam  
ex omni parte diuinam: Ex hac cogni-  
tionem veri Dei acquirimus, in quo  
vērā & summa beatitudo consistat in-  
telligimus, modos & viā qua ad hanc  
peruenitur ex eadem discimus: Ipsa  
est quæ in aduersis nos consolatur, in  
difficultatibus nos confortat: In ea  
varia & pulcherrima omnium virtu-  
tum exempla legimus, quæ tam San-  
cti, quam Sanctus Sanctorum Christus  
Iesus

Iesus nobis exhibuerunt: In ea miracula, tam Dei, quam ministrorum eius videmus: Deniq; in ea tanquã amplissima tabella totius mundi creationẽ, lapsi hominis redẽptionẽ, & iustificationẽ glorificationẽ contẽplamur. Decet itaq; Christianos Scripturã frequẽter legere, aut legi audire maximo affectu & gratissimo animo eã magnificẽtes. Iudæis de captiuitate Babylonica liberatis, & in Ierusalẽ reuersis, Eldras sacerdos librum legis arripuit, arreptũque corã toto populo legit, quo audito populus in vehemẽtissimas lachrymas prorupit; & benedixit Eldras Domino Deo magno, & respõdit omnis populus Amẽ, Amẽ, eleuãs man⁹ suas, & incuruati sũt, & adorauerũt Deũ p̄ni in terrã; porrò Leuiteꝝ silentiũ faciebãt: & legerũt in libro legis Dei distinctẽ, & apertẽ ad intelligẽdũ, & intellexerũt cũ legeretur. Nos aut nõ minore occasione Deũ laudãdi & gratias agẽdi habem⁹, cũ nobis doctrina Christi, sacris Euangelijs cõprehensa, annũciatur, q̄ Iudæi habuerint cũ illis lex Moyfis in libro legis Dei contenta prælegeretur. Benedicamus ergõ etiã nos Domino Deo, & præstantissimas

2. Esdr. 8.

leges, & mandata vtilissima, diuini  
nostri legislatoris audiamus.

○ CAPVT VIGESIMVM  
SEXTVM.

*De mandatis & legibus quas Chri-  
stus suis domesticis præ-  
scripsit.*

**D**ubium non est, Ecclesiam Dei, &  
familiam Christi charitate fun-  
dari, & magis amore quam timore re-  
gi, cum S. Paulus apertè Christianis  
dicat, *Non accepistis spiritum seruitutis  
iterum in timore, sed accepistis spiritum  
adoptionis filiorum Dei.* Conueniens ta-  
men, imò & necessarium fuit, in ea le-  
ges aliquot figi & mandata dari, qui-  
bus boni dirigerentur, mali autem re-  
primerentur. Christus itaque suam fa-  
miliam instituens, ei quasdam leges  
& mādata præscripsit, sed eas paucas,  
& quæ simpliciter necessariae erant ad  
acquirendam, & conseruandam grati-  
am, & bonos mores stabiliendos; Mi-  
nus autem necessarias iudicio Præla-  
torum, & Ecclesiæ rectorum conden-  
das

Rom. 8.

D. Th. 2.

2. q. 108.

1.